

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 28.9.2009
С(2009) 7381 окончателен

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА

от 28.9.2009 година

**в рамките на член 17, параграф 5 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време
време
(„Директивата за работното време“)**

Удължаване срока на действие на преходните разпоредби относно работното време на обучаващи се лекари в Нидерландия

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА

от 28.9.2009 година

в рамките на член 17, параграф 5 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно някои аспекти на организацията на работното време
(„Директивата за работното време“)

Удължаване срока на действие на преходните разпоредби относно работното време на обучаващи се лекари в Нидерландия

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото становище се основава на член 17, параграф 5 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹ относно някои аспекти на организацията на работното време („Директивата за работното време“). То се отнася за уведомление от страна на Нидерландия, съгласно този член, за нейното желание да продължи да прилага преходните разпоредби до 31 юли 2011 г. по отношение на ограниченията на работното време на обучаващи се лекари.

Обучаващите се лекари бяха изключени от обхвата на първата директива за работното време през 1993 г. Това беше променено през 2000 г. с директива за изменение и обучаващите се лекари сега са обхванати от консолидираната Директива за работното време по същия начин, както другите работници². Член 6 от директивата обикновено ограничава работното време до 48-часова средна седмична продължителност³, включително всякакъв извънреден труд. Член 17, параграф 5 от Директивата за работното време обаче предвижда преходни разпоредби относно прилагането на тези ограничения за седмичното работно време в случай на обучаващи се лекари.

Съответните части на член 17, параграф 5, са следните:

„...По отношение на разпоредбите на член 6 [ограничение от 48-часова средна продължителност на седмичното работно време], дерогирането [по отношение на обучаващи се лекари] се допуска за преходен период от пет години, считано от 1 август 2004 г.

При необходимост, държавите-членки могат да увеличат този период с не повече от две години [от 1 август 2009 г.] с оглед отчитане на трудностите при спазването на разпоредбите за работното време във връзка с отговорностите им за организацията

¹ Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време, ОВ L 299, 18.11.2003 г., стр. 9. Директивата консолидира и отменя две предходни директиви — Директива 93/104/ЕО и Директива 2000/34/ЕО.

² Директива 2000/34/ЕО следваше да бъде транспонирана в националното законодателство по отношение на обучаващи се лекари до 1 август 2004 г.

³ Съгласно членове 16, 17, 18 и 19 от директивата, средната продължителност може да бъде изчислена за „референтен период“, който не надвишава 4 месеца (основно правило), 6 месеца (съгласно законодателството или колективното трудово договаряне за определени дейности, които включват дейностите на обучаващите се лекари) или 12 месеца (само съгласно колективно трудово договаряне.)

и предоставянето на здравни услуги и медицински грижи. Най-малко шест месеца преди края на преходния период съответната държава-членка мотивирано информира Комисията, за да може Комисията, след подходящи консултации, да даде становище в срок от три месеца след получаването на такава информация. Ако държавата-членка не следва становището на Комисията, тя следва да обоснове своето решение. Уведомлението и обосновката на държавата-членка и становището на Комисията се публикуват в Официален вестник на Европейския съюз и се изпращат на Европейския парламент.

При необходимост, държавите-членки могат да ползват допълнителен период до една година с оглед отчитане на трудностите при спазването на отговорностите, посочени в [преходната] алинея. Те следват процедурата, определена в същата алинея.

Държавите-членки гарантират, че средната продължителност на седмичното работно време при никакви обстоятелства не надвишава 58 часа през първите три години на преходния период, 56 часа за следващите две години и 52 часа за всеки оставащ период. ...

По отношение на член 16, буква б) [референтен период за изчисляване на средната продължителност на седмичното работно време], дерогирането [по отношение на обучаващи се лекари] се допуска при условие, че референтните периоди не надвишават 12 месеца през първата част на преходния период [2004— 2007 г.], и шест месеца след това. “

В член 17, параграф 5 също така са предвидени консултации между представители на работодателите и на работниците относно прилагането на каквито и да било преходни разпоредби: „работодателят своевременно провежда консултации с представителите на работниците с оглед постигане на споразумение, когато това е възможно, относно мерките, които да се прилагат за преходния период.“ Едно такова споразумение трябва да спазва ограниченията, определени в член 17, параграф 5, но може по-специално да определя мерките, които ще се прилагат за намаляване на средната продължителност на седмичното работно време до 48 часа в края на преходния период.

Тези преходни разпоредби са обобщени в таблицата по-долу.

Таблица: Резюме на преходните разпоредби за обучаващи се лекари съгласно член 17, параграф 5

<i>Период</i>	<i>Възможна дерогация</i>	<i>Условия</i>
1 август 2004 г. — 31 юли 2009 г.	Дерогация от 48-часовото ограничение на средната продължителност на седмичното работно време	Преходните ограничения се прилагат за средна продължителност на седмичното работно време: <u>1 август 2004 г. — 31 юли 2007 г.:</u> Не може да надвишава средно 58 часа на седмица. Референтният период* не може да надвишава 12 месеца. <u>1 август 2007 г. — 31 юли 2009 г.:</u> Не може да надвишава средно 56 часа на седмица. Референтният период не може да надвишава 6 месеца. *Референтният период е максималният период, за

		<i>който може да се изчислява средната продължителност на седмичното работно време.</i>
1 август 2009 г. — 31 юли 2011 г.	Удължаване срока на действие на горепосочената дерогация от 48-часовото ограничение	<p>При необходимост, с оглед отчитане на трудностите при спазване на разпоредбите за работното време предвид отговорностите за организацията и предоставянето на здравни услуги/медицински грижи.</p> <p>Държава-членка, която желае да използва тази дерогация, трябва да уведоми Комисията (с посочване на причини) до 31 януари 2009 г. Комисията представя становище относно уведомлението.</p> <p>Във всички случаи средната продължителност на седмичното работно време не може да надвишава 52 часа на седмица. Референтният период не може да надвишава 6 месеца.</p>
1 август 2011 г. — 31 юли 2012 г.	Възможно допълнително удължаване срока на действие на горепосочената дерогация	<p>При необходимост, с оглед отчитане на трудностите при спазването на горепосочените отговорности.</p> <p>Държава-членка, която желае да използва тази дерогация, трябва да уведоми Комисията (с посочване на причини) до 31 януари 2011 г. Комисията представя становище относно уведомлението.</p> <p>Във всички случаи средната продължителност на седмичното работно време не може да надвишава 52 часа на седмица. Референтният период не може да надвишава 6 месеца.</p>

2. УВЕДОМЛЕНИЕ ОТ СТРАНА НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА

С писмо от 27 януари 2009 г., заведено като получено на 29 януари 2009 г., националните органи на Нидерландия уведомиха службите на Комисията за желанието си да използват възможността съгласно член 17, параграф 5 за запазване на специални преходни правила в Нидерландия по отношение на обучаващите се лекари за двегодишния период, който започва на 1 август 2009 г. В уведомлението се изброяват следните точки:

- Съгласно националното законодателство⁴, средната продължителност на седмичното работно време на обучаващи се лекари вече е ограничена до 56 часа за шестмесечен референтен период за периода до 31 юли 2009 г., в съответствие с член 17, параграф 5 от директивата.
- Освен това, времето на разположение се отчита изцяло при изчисляването на максималната възможна продължителност на седмичното работно време на обучаващи се лекари.

⁴ Указ относно работното време (*het Arbeidstijdenbesluit*)

- Организации, представляващи работодателите в болничния сектор⁵ обаче са уведомили националните органи, че за тях е невъзможно в краткосрочен период да предприемат нужните действия за организирането на необходимите услуги от лекари за „дежурство на разположение“ в болници в рамките на 48-часова средна продължителност на седмичното работно време. Те считат, че разрешаването на 52-часово ограничение за още две години ще бъде от съществено значение за тях, за да се гарантира необходимото качество и непрекъснатост на медицинските услуги.
- Националните органи считат, че поэтапното въвеждане на 48-часова работна седмица ще улесни промяна в културата — промяна, която ще отнеме известно време, докато се наложи — в рамките на този сектор.
- Националните органи са се съгласили с молбата на организациите на болниците работодатели, предмет на неподлежащо на договаряне условие, че организациите на работодателите заедно с работническите организации следва да изготвят до 1 август 2009 г. приложим план за намаляване на средната продължителност на седмичното работно време до 48 часа до 1 август 2011 г.
- С писмо от 22 юли 2009 г. нидерландските органи са уведомили Комисията, че такъв план за изпълнение е бил одобрен от съответните социални партньори на 22 юли 2009 г. и че нидерландските органи официално ще потвърдят тази информация до края на август 2009 г.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ ОТНОСНО УВЕДОМЛЕНИЕТО

Когато беше приет настоящият член 17, параграф 5, Комисията направи изявление, че ще тълкува израза „след подходящи консултации“ във втория параграф на настоящата разпоредба в смисъл, че Комисията следва „да се консултира със социалните партньори на европейско равнище и с представители на държавите-членки...“ преди да представи становище относно удължения срок на действие на преходните разпоредби за работното време на обучаващи се лекари.⁶

Службите на Комисията осъществиха надлежни консултации с всички държави-членки и с европейските социални партньори относно уведомлението, получено от Нидерландия.

Бяха получени отговори от седем държави-членки (България, Гърция, Испания, Литва, Люксембург, Франция и Швеция). Нито една държава-членка не повдигна възражения срещу възползването на Нидерландия от удължения преходен период.

Конфедерацията на европейския бизнес (BUSINESSEUROPE) посочи, че нейната федерация членка, Конфедерацията на нидерландските индустриалци и работодатели (VNO-NCW), подкрепя уведомлението на Нидерландия. Тя потвърди, че решението на нидерландските национални органи да използват преходните разпоредби се основава на молба от самия болничен сектор; и че Нидерландската асоциация на болничните заведения, членка на VNO-NCW, е напълно съгласна с този подход и одобрява съдържанието на уведомителното писмо, изпратено от националните органи до Европейската комисия.

⁵ Нидерландска федерация на университетските медицински центрове (*Nederlandse Federatie van Universitair medische centra / NFU*) и Нидерландската асоциация на болничните заведения (*Nederlandse Vereniging van ziekenhuizen / NVZ*)

⁶ Изявление на Комисията относно прилагането на член 1, параграф 6 от Директива 2000/34/ЕО, ОВ L 195/41, 1.8.2000 г., стр. 45

В предварителен отговор Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC) посочи, че нидерландските профсъюзи изглежда считат, че националните органи не са се консултирали в достатъчна степен с националните социални партньори по този въпрос; допълнителни подробности обаче не бяха предоставени.

4. ОЦЕНКА НА УВЕДОМЛЕНИЕТО В КОНТЕКСТА НА ДИРЕКТИВАТА

Директивата за работното време беше приета от Европейския парламент и от Съвета съгласно член 137, параграф 2 от Договора за ЕО, който предвижда мерки на Общността за подобряване на работната среда чрез защита на здравето и безопасността на работниците. Основната цел на директивата е да определи минимални изисквания за безопасност и здраве при организацията на работното време.

Според информацията, с която разполага Комисията, положението съгласно националното законодателство е следното:

- общоприложимото ограничение на средната продължителност на седмичното работно време е 48 часа, за референтен период, който не надвишава 16 седмици. Работното време се регулира в тази рамка от подробни колективни договори. Съгласно Закона за работното време от 1996 г. обаче така наречените „неактивни“ периоди в рамките на времето на разположение на работното място бяха квалифицирани като време за почивка и не бяха включени в изчисляването на седмичното работно време.

- след като Съдът на Европейските общности се произнесе по делото *Jaeger*⁷, че такива периоди трябва изцяло да се отчитат като работно време за целите на директивата, това решение беше приложено от националните съдилища по няколко дела, свързани с нидерландските сектори на здравеопазването и спешната медицинска помощ. Следователно, Указът за работното време 605/2005 измени националното законодателство в Нидерландия, така че неактивното време на разположение на работното място да се определя като работно време. В съответствие с националното законодателство колективните трудови договори, които предшестват това изменение, понастоящем са невалидни в степенята, в която те не отговарят на новото определение.

- тъй като националните органи счетоха, че тази промяна има съществени последици за секторите на здравеопазването и медицинските грижи, те също така въведоха през 2005 г., като временна мярка, ограничена възможност за неучастие съгласно член 22 от директивата, за сектори, в които широко се използва времето на разположение.

- Съгласно тази временна мярка използването на тази възможност за неучастие е ограничено до положения, при които времето на разположение се изисква с оглед непрекъснатостта и качеството на предоставянето на услуги и когато това не може да бъде избегнато чрез организиране на работата по различен начин. Това изисква наличието на колективен трудов договор, както и индивидуалното съгласие на засегнатия работник. Тази възможност съществува само когато е осигурена незабавна почивка като компенсация за всички пропуснати междудневни или междуседмични почивки. Когато тези условия са изпълнени, даден работник може да се съгласи да работи до 60 часа на седмица, включително и с времето на разположение, пресметнати като средни стойности за период, ненадвишаващ 26 седмици.

⁷ *Jaeger* (Дело C-151/02).

С оглед на тази информация, Комисията е на мнение, че условията за защита, които се изискват от директивата за използването на тази дерогация, изглежда са били правилно транспонирани.

Според Комисията (като цяло) би било особено желателно да се предостави възможност за гъвкав подход на националните органи, за да реорганизират цялостните си системи за обучение и работа, ако това може да намали вероятността да се разчита на по-голям брой работни часове от страна на лекари, които са съгласни да използват възможността за неучастие.

Предвид получените отговори по време на консултациите, по-специално от съответните социални партньори, Комисията счита, че изложените от националните органи причини могат да се приемат за обосновани.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

В резултат на посоченото по-горе Комисията изразява становище, че:

- може да се приеме, че на Нидерландия ще са необходими до две години допълнително време, считано от 1 август 2009 г., в съответствие с член 17, параграф 5 от Директива 2003/88/ЕО (Директивата за работното време), преди да е в състояние да приложи ограничението на работното време, съдържащо се в член 6 от директивата по отношение на обучаващи се лекари,

- следва да се подчертае, че във всички случаи, съгласно член 17, параграф 5 от директивата, държавите-членки при това положение гарантират, че продължителността на седмичното работно време в никакъв случай не надвишава 52 часа седмично, изчислени като средни стойности за период, ненадвишаващ шест месеца,

- отбелязва се, че уведомлението зависи от условието, предвидено от националните органи, че съответните организации на работодатели и на работници на национално равнище ще изготвят до 1 август 2009 г. съгласуван план за въвеждане на 48-часово седмично работно време в болничния сектор до 1 август 2011 г. Изглежда такъв план е бил договорен на 22 юли 2009 г.

- работодателите на национално равнище се насърчават да участват в процесите на информиране и консултации с представители на обучаващи се лекари в съответствие с член 17, параграф 5, шеста алинея, с оглед постигане на споразумение, когато това е възможно, относно разпоредбите, които ще се прилагат за удължения преходен период, и относно мерките, които ще бъдат приети за намаляване на средната продължителност на седмичното работно време до 48 часа като цяло до края на преходния период,

- от националните органи се изисква да осигурят разпространението на настоящото становище, за да може то да бъде взето под внимание (когато това е уместно) от компетентните национални органи.